شينجياڭ گازەتى سايتى http://kazakh.xjdaily.com

ايىندى 70 جىل كۇرەسكە تولى جاڭا ٴداۋىر

اتوي سالايىق! كەدەيلىكتەن ارىلتۋدا قامال بۇزىپ، جەڭىستەن - جەڭىسكە جەتەيىك

ـــ "3 ٴوڭىر، 3 وبلىس"تاعى وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق - وبلىسىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ بايانداماسى

كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شەشۋشى شايقاسىنىڭ شەشۋشى جەڭىسكە قول جەتكىزەيىك

□شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ تىلشىلەرى چىن يرحوۋ، گۋان چياۋچياۋ، ليۋ حۇڭشيا، گاۋ حان

تيانشان تاۋىنىڭ وڭتۇستىگى، كۇنلۇن تاۋىنىڭ سولتۇستىگى ـــ وڭتۇستىك شينجياڭ. قاشقار، حوتان، اقسۋ ايماعى، سونداي - اق قىزىلسۋ قىرعىز اۆتونوميالى وبلىسى سياقتى 4 ايماق - وبلىس ـــ بۇكىل ەلدەگى "3 ٴوڭىر، 3 وبلىس"تاعى اۋىر كەدەي وڭىرلەردىڭ ٴبىرى.

بۇل وڭىردە شەتىنە كوز جەتكىسىز تاكلاماكان ٴشولى بار. قۇمدى شاڭ، تاسقىن، قۋاڭشىلىق، مۇزدى قىراۋ... كەدەيلىك، وسىناۋ توپىراقتا ۇزاق ۋاقىت ويران سالىپ كەلەدى.

بۇل وڭىردە كەدەيلىكتەن قۇتىلۋعا دەگەن ٴۇمىت بار، كەدەيلىكتى جەڭىپ شىعاتىن تەبىنەن جىگەر بار. كاسىپ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، باسقا جەرگە كوشىرۋ، باسقا سالاعا ويىستىرىپ جۇمىستاندىرۋ، دەربەس شارۋاشىلىق قۇرۋ... كەدەيلىكتەن قۇتىلدىرۋدان قامال الۋ شايقاسى وڭتۇستىك شينجياڭ دالاسىندا كەڭىنەن جايىلدى.

قىسقا عانا 5 جىلدا شينجياڭدا 2 ميلليون 314 مىڭ 700 ادام تاقىر كەدەيلىكتەن ارىلدى، كەدەيلىكتىڭ تۋىلۋ مولشەرى 2014 - جىلعى 19.4%تەن 6.1%كە تومەندەدى. سايكەس مەزگىلدە وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق - وبلىسى ٴبىر ميلليون 889 مىڭ 500 ادامدى كەدەيلىكتەن ارىلتۋ، كەدەيلىكتىڭ تۋىلۋ سالىستىرماسىن 29.1%تەن 10.9%كە ٴتۇسىرۋ سىندى ناتيجە تاپسىردى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الدى، قامال بۇزىپ، جەڭىستەن - جەڭىسكە جەتتى، وڭتۇستىك شينجياڭداعى ٴار ۇلت كادرلارى مەن بۇقارا ەڭ سوڭعى كەدەيلىك قامالىنا قاراي ۇمتىلدى.

■ زور وزگەرىس قۇبا ٴتۇز بەن قۇمدى شولدە جازىلدى؛ كۇش - قۋات كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋعا شوعىرلاندى

كوز باسى، كۇنلۇن تاۋىنىڭ تەرەڭ قويناۋى، قاز - قاتار تىزىلگەن قىزىل توبەلى جاڭا ۇيلەر تاڭعى شۋاقتى قارسى الدى.

ٴوز ۇيىنىڭ تازا دا رەتتى قوناق بولمەسىندە 60 جاستاعى ۇستام نۇرجۇن مالداس قۇرا وتىرىپ، بۇرىنعى ازاپتى كۇندەرىن اڭگىمە ەتكەندە، كوز شاناعى قىزاردى.

"كوپتەگەن اۋىلداستارىمىز قۇبىر سۋىن ٴبىر كورە دە الماي، ومىردەن ٴوتتى". ۇستام از كىدىرىپ، ٴسوزىن جالعاستىردى: قازىرگى كۇنىمىز بارعان سايىن جاقسارا ٴتۇستى.

ۇستامنىڭ ٴۇيى شينجياڭ قاشقار ايماعى تاشقورعان تاجىك اۆتونوميالى اۋدانىنىڭ داپتەر اۋىلى راسكام قىستاعىندا. تاشقورعاننىڭ وڭتۇستىگىندە دۇنيە ٴجۇزى بويىنشا ەكىنشى بيىك شىڭ ـــ شوگىر شىڭى، سولتۇستىگىندە "مۇزتاۋ اتاسى" ـــ مۇزتاۋ شىڭى بار، تەڭىز دەڭگەيىنەن ورتاشا بيىكتىگى 4000 نەشە مەتر، ادامدار بۇل ارانى "بۇلت اراسىنداعى اۋدان قالاشىعى" دەپ اتايدى.

تاۋ بيىك، ساي تەرەڭ! اۋدان جەر كولەمىنىڭ ۇشتەن بىرىنە تاياۋىن يەلەيتىن قىستاقتا حالىق ۇرپاقتار بويى 12 ۇلكەن سايدىڭ ىشىندە قامالىپ كەلگەن. ادام سانى ەڭ از ٴبىر سايدا ارەڭ ٴبىر ٴۇيلى جان عانا تۇرادى.

ٴبىر ٴوڭىردىڭ تاۋ - سۋى ٴبىر ٴوڭىردىڭ ادامىن باعا المايدى، قايتۋ كەرەك؟ كوشۋ كەرەك!

بىلتىر جەرگىلىكتى ورىنداعى كادرلاردىڭ كومەگىندە، ۇستام قارت اناسىن ەرتىپ، تۇيەسىن جەتەلەپ، 2 كۇن ۋاقىتتا جاڭا ۇيىنە جەتتى. العاش رەت قۇبىر سۋىن كورگەندە، ول جىلاپ جىبەردى.

جاڭا قىستاققا كەلگەن ٴتىلشى جاڭا ۇيلەردەن تىس، بارلىق ۇيگە 100 شارشى مەتىرلىك مال قورا سەپتەلگەندىگىن، 1000 مۇلىق ەگىستىك جەردىڭ دايىندالىپ بولعاندىعىن، 300 كيلوۆاتتىق ەلەكتر جەلىسىنىڭ تارتىلىپ جاتقاندىعىن، ەمحانا، بالاباقشا سالىنىپ بولىپ، پايدالانۋعا بەرىلگەندىگىن كوردى. قىستاقتاعىلاردىڭ ايتۋىنشا، كوپ وتپەي تاعى 4G ينتەرنەت جەلىسى جالعانادى ەكەن.

قاشقارمەن ىرگەلەس جاتقان قىزىلسۋ قىرعىز اۆتونوميالى وبلىسىنىڭ "تاۋلار وبلىسى" دەگەن اتى بار، تاۋلى جەر اۋماعى ٴتىپتى 95%تەن اسادى.

"ٴار جىلى 5 - ايدان 7 - ايعا دەيىن تاۋ ىشىندە سەل ٴجۇرىپ، ۇيلەردى ىعىزىپ، توپىراقتى شايىپ كەتەدى". اتا - باباسىنان بەرى قىزىلسۋ وبلىسىنداعى ياركەن وزەنى قيا بەتىندە "قامالىپ" كەلە جاتقان ماعرۇپ مۇرابا بۇرىن قانشا قۇلشىنسا دا كەدەيلىكتەن قۇتىلا الماي كەلگەندەرىن ايتادى.

اسقار تاۋدىڭ قويناۋىنان جازىقتاعى جاسىل القاپقا دەيىن قاراماققا شاعىن عانا "ٴبىر قادام" بولعانىمەن، ٴىس جۇزىندە، "مىڭ جىل" كەتەدى.

زور وزگەرىستەر تۇرمىستىق اۋلالاردا جارىققا شىعۋمەن بىرگە، وڭتۇستىك شينجياڭداعى كەدەي بۇقارانىڭ كوڭىل كۇيىندە دە تۋىلدى.

قاشقاردان حوتانعا، قىزىلسۋ وبلىسىنان اقسۋعا دەيىن ٴبىر - بىرلەگەن كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحتەرى كوپتەگەن كەدەي ايەلدەردىڭ تۇڭعىش رەت "ٴۇيى ەسىگىنەن شىعىپ"، ومىرىندەگى العاشقى ەڭبەكاقىسىن الۋىنا مۇمكىندىك جاسادى. تەك وسى 5 جىلدا عانا، شينجياڭنىڭ توقىماشىلىق، كيىم - كەشەك كاسىبى تۇراقتى مۇلىككە جىينى 170 ميلليارد يۋاننان استام قارجى قوسۋدى ورىندادى، توقىماشىلىق، كيىم - كەشەك كاسىپورىندارى تىڭنان 2200 نەشەسى كوبەيىپ، جىينى 450 مىڭنان استام ادامدى تىڭنان جۇمىستاندىردى، مۇنىڭ ىشىندە ٴبىرشاما كوپ جۇمىسشىلار ايەلدەر.

بىلاي دەسەك بولادى، "ولاردىڭ كۇش - قۋاتى" ـــ وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋىن جەتەكتەيتىن "جاڭا قوزعالتقىش"قا اينالۋدا.

ساياحات كاسىبىنىڭ جىلدام داموۋى دا وڭتۇستىك شينجياڭداعى كەدەي بۇقارانىڭ "اقشا قاپشىعىن" بىرتە - بىرتە قامپايتىپ كەلەدى.

اعاش كومىرگە قاقتالعان ۇيرەك جۇمىرتقاسى مەن كەپتەر جۇمىرتقاسى، قويۋ ٴيىسى اڭقىعان ٴبۇتىن قاقتالعان قوي ەتى مەن وكپە - ٴاسىپ، سالقىن دا ٴدامدى داربىز بەن قاۋىن... ٴتۇن پەردەسى تارتىلىسىمەن، حوتاننىڭ كەشكى بازارى ادامعا لىق تولادى، كەدەي وتباسىنداعى تۇرسۇن ٴمامتىمىن تاعى دا قاربالاستىققا ٴتۇستى.

"ٴار كۇنى كەشتە قاربالاستىقتان جەتىسە الماي كەتەم"، - دەگەن جىگىت ەرەكشە قۋانىشتا، ونىڭ جايماسىندا كۇنىنە 200گە جۋىق نان ساتىلادى، كۇن سايىن دۇماندىعان ساياحات كاسىبىنىڭ ارقاسىندا، ول كىرىسىن ورنىقتى ارتتىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلۋدى بيىل - اق ورىنداي الادى.

بيىلعى العاشقى جارتى جىلدا شينجياڭ جىينى 75 ميلليون 893 مىڭ 500 ادام - رەت ساياحاتشى قابىلداپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 46% ارتقان، 115 ميلليارد 206 ميلليون يۋان ساياحات كىرىسىن جۇزەگە اسىرىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 47.96% ارتقان.

■ "ٴبىر وتباسىنا ٴبىر ساياسات" قولدانۋدان "ٴبىر وتباسىنا كوپ ساياسات" قولدانۋعا دەيىن شەشۋشى مەزگىلدەگى قامال الۋ شايقاسىندا "دالمە - دالدىك" سىندى شاحمات ٴجۇرىسىن اناعۇرلىم جاقسى ٴجۇرۋ كەرەك

حوتان تۋرالى ٴسوز بولعاندا، كوپ ساندى ادامنىڭ الدىمەن ويلايتىنى قاس تاسى. ال بۇگىنگى حوتانعا تاعى ٴبىر "ماركا" قوسىلدى، ول ـــ قويان.

حوتاننىڭ كليمات شارت - جاعدايى اسىل تۇقىمدى قويان وسىرۋگە باپ كەلەدى، دەسەدە بۇرىندارى جەكە دارا جۇرگىزىلگەندىكتەن، كولەمى شاعىن، وزىق تەحنيكا دا بولماعان. بيىل 3 - ايدا حوتان ايماعى حوتان اۋدانى بۇزاق اۋىلىنىڭ اسىل تۇقىمدى قويان باعۋدان ۇلگى كورسەتۋ بازاسى قۇرىلىس باستادى، تەك 4 ايدىڭ ىشىندە 1 - مەرزىمدىك 20 مىڭ شارشى مەتىرلىك زاۆود ٴۇيى، 35 مىڭنان استام ۇيشىكتىڭ قۇرىلىسى اياقتاپ، قولدانىسقا بەرىلدى.

"باستاپىندا كەدەي وتباسىلار جاڭا تەحنيكانى تۇسىنبەيتىندىكتەن، قويان باعىپ اقشا تابۋعا بولاتىنىنا تىم سەنبەدى"، - دەدى بازانىڭ تيجارات جۇرگىزۋشى جاعى ـــ شينجياڭ زاۆتۇ ەگىن، مال شارۋاشىلىعىن دامىتۋ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس ديرەكتورى ۋاڭ يۋە تىلشىگە كۇلىمسىرەي. كاسىپورىن كەدەي وتباسىلارىنا ٴبىر تۇتاس اسىل تۇقىمدى قويان بەرىپ، ٴبىر تۇتاس جەم - شوبىمەن قامداپ، ٴبىر تۇتاس ىندەتتەن ساقتاۋ جۇمىستارىن ىستەپ، ٴبىر تۇتاس تەحنيكالىق قىزمەت كورسەتىپ، ٴبىر تۇتاس باعاسىن قورعاپ ساتىپ الدى، قازىر قويان باققانىنان كەيىن، كوپشىلىك شىنىمەن بۇرىنعىدان ەداۋىر كوپ اقشا تابۋعا بولاتىندىعىن بايقادى.

"كەدەي بۇقارانىڭ بەلسەندىلىگى جوعارىلادى، كاسىپورىننىڭ ونىمدىلىگى دە ىلەسە جوعارىلادى". حوتان اۋدانىنىڭ اۋدان اكىمى ۋاڭ لين بىلاي دەدى: حوتان اۋدانى سۋيىس قويانى باعىمشىلىعىن دامىتىپ قانا قالماي، تاعى دا بالاپان كەپتەر باعىمشىلىعى سياقتى كەدەي بۇقارا ٴبىرشاما وڭاي قاتىناسا الاتىن كاسىپتى زور كۇشپەن دامىتتى، ونىمدىلىگى دە بىرتىندەپ كورىنەكتىلەنىپ كەلەدى.

ەرەكشە باعىمشىلىق، توقىماشىلىق، كيىم - كەشەك، ۇلتتىق قولونەر كاسىبى، روزا گۇلى ەگىمشىلىگى... قاراماققا ٴداستۇرلى ەڭبەككۇش شوعىرلانعان كاسىپتەر، شينجياڭدا، اسىرەسە، وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق - وبلىسىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىندا ەرەكشە ماڭىزدى رول اتقارۋدا ٴارى ونى جالعاستى اتقارماق.

"كەدەيلەسۋ سەبەبى قانشالىق كۇردەلى بولعان سايىن، سونشالىق ىنىسكەرلەي تالداۋ جاساۋ كەرەك، ٴبىر وتباسىنا ٴبىر ساياسات جەتپەسە، ٴبىر وتباسىنا كوپ ساياسات قولدانۋ كەرەك، كاسىپتەن ناتيجە شىقپاسا، جۇمىستاندىرۋ ارقىلى تولىقتاۋ كەرەك، جۇمىستاندىرۋدىڭ ىڭعايى كەلمەسە كاسىپ ارقىلى دەمەۋ كەرەك". قاشقار ايماقتىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كەڭسەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى، ورىنباسار مەڭگەرۋشى جىلى گىنچاڭ ٴادىستىڭ قاشاندا قيىنشىلىقتان كوپ بولاتىندىعىنا سەنىمى كامىل.

ٴۇيى حوتان ايماعى حوتان قالاسى گۇجياڭباق اۋىلى سەكسەن قىستاعىندا تۇراتىن گۇھارنيسا اۋۋت بۇرىن تەك جەلدەن كيىم ساتىپ الۋعا بولاتىنىن بىلەتىن، ينتەرنەت جەلىسى ارقىلى ۇيىندەگى جاڭعاقتى ساتىپ جىبەرۋگە بولاتىنىن مۇلدە ويلاماعان بولاتىن، ەلەكتروندىق ساۋدا ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ۇيلەرىنە جەتكەن كەزدە بارىپ ٴبىراق ٴبىلدى.

"قازىر ۇيىمىزدە وتىرىپ ٴتۇنتىۋردى تۇرتسەك بولعانى نەمەسە جەرگىلىكتى ورىنداعى ساتىپ الۋ تۇعىرىنا ٴبىر تۇتاس وتكىزسەك بولعانى، ٴوزىمىز ەككەن ساپالى جاڭعاقتاردى تۇگەل ساتىپ جىبەرە الامىز". ول بىلاي دەيدى: "وسىنداي دالمە - ٴدال كومەكتىڭ ارقاسىندا، ٴوزىمىزدىڭ قاجىرلى قۇلشىنىسىمىزبەن، ٴسوزسىز، كەدەيلىكتەن ارىلا الامىز".

اقسۋعا باعىنىشتى كومەكتەسەتىن حاڭجوۋ قالاسى دا ٴوز ارتىقشىلىعىن تياناق ەتە وتىرىپ، اقسۋدىڭ ەلەكتروندىق ساۋدا كاسىبىن دامىتۋىنا كەڭەيتۋىنە كومەكتەسىپ، جەرگىلىكتى ورىندا مولىنان وندىرىلەتىن "بيگتاڭشىن" الماسىنىڭ ينتەرنەت ارقىلى شينجياڭنان شىعۋىنا مۇمكىندىك جاساپ، جەمىس ەگەتىن شارۋالاردىڭ "ساتۋ قيىن بولۋ" ماسەلەسىن شەشتى.

كەدەيلىكتىڭ ۇرپاقتان - ۇرپاققا جالعاسۋىن ۇزۋدە وقۋ - اعارتۋ ايرىقشا شەشۋشى رول اتقارادى.

قازىر شينجياڭدا كەدەي وتباسىلارىنىڭ بالالارى مەكتەپكە دەيىنگى 3 جىلدىق تاربيەدەن تولىق ورتا كەزەڭىنە دەيىن تەگىن وقۋ - اعارتۋدان يگىلىكتەنەدى. بيىل شينجياڭ 800 ميلليون يۋان بوساتىپ، 22 اۋىر كەدەي اۋدانداعى مىندەتتى وقۋ - اعارتۋ كەزەڭىندەگى مەكتەپتەردىڭ 395 مىڭ 300 شارشى مەتىرلىك مەكتەپ ۇيلەرىن سالۋىنا قولداۋ كورسەتتى. بۇكىل رايوندا مىندەتتى وقۋ - اعارتۋدىڭ بەكەمدەلۋ مولشەرى 94.2%كە جەتىپ، كەدەي وقۋشىلاردىڭ وقيتىن مەكتەبى بولۋىن، وقۋعا قاراجاتى جەتۋىن، وقۋدان قول ۇزبەۋىن ورىندادى.

اۋىل - قىستاقتارداعى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحتارىنىڭ قاسىنان ٴتىلشى بالاباقشالاردىڭ جۇمىسشىلاردىڭ ٴسابي بالالارىن كومەكتەسىپ قاراستىرىنىن ۇنەمى كورەدى. "قىزمەتكە شىققاندا بالاباقشاعا اپارىپ قويىپ، قىزمەتتەن تۇسكەندە ۇيگە الىپ قايتادى". "كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحى + بالاباقشا" ۇلگىسى وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق - وبلىسىنىڭ بارلىق جەرىندە شەشەك اتتى.

حوتان ايماعى شەريا اۋداندىق پارتكومىنىڭ شۋجيى ما جياڭشان بىلاي دەدى: كەدەيلەردى دالمە - ٴدال سۇيەمەلدەۋدىڭ، كەدەيلىكتەن دالمە - ٴدال ارىلتۋدىڭ تەتىگى كەدەي بۇقارانىڭ بەلسەندىلىگىن اتتاندىرا كەلتىرىپ، ولاردىڭ ىشكى قوزعاۋشى كۇشىن جاندانىدىرۋدا، ۇكىمەتتىڭ ىستەۋگە ٴتيىستى ٴىسى كەدەي بۇقارا ٴۇشىن امالدىڭ بارىنشا ٴادىس - امال قاراستىرۋ، جول اشۋ.

■ سالىعىرتسىماي، بويكۇيەزدىككە سالىنباي، اناعۇرلىم مىزعىماس كۇرەس ارقىلى كەدەيلىك شىڭگەلىن جەڭىپ، كورنەكتى مەكەندى قۇردى

بۇل كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدا، ٴسوز جوق، جەڭىپ شىعۋعا ٴتيىستى "قيىن ماسەلە"ـــ وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق - وبلىسىنىڭ كەدەي جان سانىنىڭ كولەمى "3 ٴوڭىر، 3 وبلىس"تىڭ جارتىسىنا تايايدى. 2018 - جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن شينجياڭدا ارىيۋ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلىپ، ٴالى كەدەيلىكتەن ارىلماعان جان سانىنان تاعى 817 مىڭ 100 ادام بار، مۇنىڭ ىشىندە قاشقاردا، حوتاندا جەكە - جەكە 349 مىڭ 800 جانە 349 مىڭ 700 كەدەي جان سانى بار بولىپ، "3 ٴوڭىر، 3 وبلىس"تاعى كەدەي جان سانى ەڭ كوپ 2 جەر سانالادى.

شەشۋشى كەزەڭگە تاياعان سايىن، قايراتتانا ىستەۋ كەرەك.

حوتان ايماعىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جونىندەگى ٴبىر جاۋاپتىسىنان ٴتىلشى جەرگىلىكتى ورىنداعى كادرلاردىڭ بۇقارا ٴۇشىن جاۋاپتانى كەدەيلىكتەن ارىلتۋمەن عانا شەكتەلمەيتىندىگىن، جانە دە بەكەمدەۋ، جوعارىلاتۋ، اۋىل - قىستاقتاردى گۇلدەندىرۋ، وسىزامانداندىرۋ قۇرىلىسى سياقتى ۇزاق بولاشاقتىق جوسپارلاردىڭ دا بار ەكەندىگىن كوردى.

"' كەدەيلىك تامىرىن ٴۇزىپ' عانا قالماستان، كاسىپتىڭ داموۋىن ساپا مەن ونىمدىلىك ەكى جاعىنان بىردەي جوعارىلاتۋدى دا ىلگەرىلەتىپ، كاسىپتىڭ كەدەيلەردى جەتەكتەۋ، كەدەيلەرگە تيىمدىلىك جاساۋ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، كەدەيلەردىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۋىنا، سونداي - اق بايۋىنا كۇش قوسۋ كەرەك"، - دەدى حوتان ايماقتىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كەڭسەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى ياڭ حۋا.

وسى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كادرىنىڭ كەڭسەسىنىڭ تارلىعىنان جالعىز كىسىلىك كەرەۋەتتى قويارلىق ورىن دا جوق ەدى. ول كەزىندە كەڭسەدەگى سافادا ٴۇرتىس 40 كۇن تۇنەگەن بولاتىن.

وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسىن شارلاعان ٴتىلشى ادامداردىڭ ۇنەمى مىناداي حالىق جىرىن ايتاتىندىعىن ەستىدى: حوتاندىقتار، كۇنىنە 2 جىڭ توپىراق جەيدى. كۇندىز تويماساڭ، كەشتە تاعى تولىقتاپ الاسىڭ.

تەك حوتان عانا ەمەس، ٴتىلشى وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق - وبلىسىن كولىكپەن ارالاپ، ٴشول دالانى باسىپ وتكەندە، كولىك تەرەزەسىنەن سىرتقا قاراعاندا سارى توپىراقتىڭ قاپتاپ تۇراتىندىعىن، ارا - تۇرا قالعىپ كەتىپ ويانعانىندا، سىرتتاعى كورىنىستىڭ بۇلىنبەگەن كورىنەتىندىگىن كوردى. كەيدە قۇم توبەشىكتەر تاس جولدارعا "ورمەلەپ" شىعىپ، جولدىڭ جارتىسىن باسىپ الادى.

قۇمدى ٴشول ادامدى قۋا ما، الدە ادام قۇمدى ٴشولدى شەگىنۋگە ماجبۇرلەي مە؟ بۇل كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋعا عانا ەمەس، ونان دا ماڭىزدىسى، ماڭگىلىك ٴورتىس داموعا سايادى.

شەريا اۋدانى شەريا اۋىلى ارىش قىستاعى تاكلاماكان شولىندەگى "3 - ٴنومىرلى جەل ٴوتى"نىڭ ەڭ الدىڭعى جيەگىنە ورنالاسقان. ٴتىلشى قىستاقتان مەڭگەرمە دارەجەلى قىزمەت ورنىنان زەينەتكە شىققان لي پىڭدى كوردى. ونىڭ قازىرگى سالاۋاتى شىلان ەگۋشى ديقان.

2007 - جىلى زەينەتكە شىققان لي پىڭ ارىش قىستاعىنا جالعىز كەلىپ، قىستاق تۇرعىندارىن باستاپ جۇمىسقا، ەڭبەككە كىرىستى، 10 نەشە جىلدان كەيىن، 100 مۋ جەرگە قورعانىس ورمانىن ٴوسىردى، 50 مىڭ ٴتۇپ تەرەك وتىرعىزدى، 2000 مۋ جەرگە شىلان اعاشىن ەكتى، 2400 مۋ قۇمدى تىزگىندەدى.

ماۋەلى جەمىس بەرگەن شىلان اعاشتارى، جەلدەن ساقتانۋ ورمانى بەلدەۋىمەن قورشالعان قاتار - قاتار شاقپاق كوزدەر سارى توپىراق پەن قىستاق ارالىعىن الشاق ٴبولىپ تۇر.

"ٴبىرىنشى قادامدا، مەن اعاش ەگىپ جەلدەن ساقتانىپ، قۇمدى بوگەيمىن. ەكىنشى قادامدا، كوپشىلىكتى كەدەيلىكتەن ارىلىپ، بايۋعا باستايمىن". شىلان ورمانى اراسىندا تۇرعان لي پىڭ تىلشىگە الداعى جوسپارىن دا ايتتى: كەلەشەكتە شىلان مانەرلەۋ كاسىپ تىزبەگىن ۇزارتا تۇسۋدەن سىرت، ينتەرنەتتە ساتۋ تۇعىرىن دا ٴتۇيىلىستىرۋ كەرەك.

ٴىس جۇزىندە، ينتەرنەتتە ساتۋ تۇعىرلارىنىڭ كەيبىرەۋى الدەقاشان ٴشول دالاداعى شىلان ەگۋشى وسى ادامەن بىرىقتىلىقپەن بايلانىس جاساپ بولعان ەدى. ٴتىپتى قۋانارلىعى سول، شىعىس بولىكتەگى، ورتا بولىكتەگى اناعۇرلىم كوپ كاسىپورىندار "باتىسقا كوز جىبەرۋدە، باتىسقا بەتتەۋدە".

"جەرگىلىكتى ورىنداعى كادرلار ەرەكشە دەم بەردى!" حوتان اۋدانىندا قارجى قوسىپ زاۆود قۇرعان جياڭسۋلىق كاسىپورىنشى يۋي فىڭ تەبىرەنە: "كەدەي وتباسىلاردىڭ جۇمىستانۋىنا جەتەكشىلىك ەتۋ ٴۇشىن، ٴبىر ورىنباسار اۋىل باستىعى باقشا رايونىندا ۇنەمىلىك تۇرىپ، ٴبىزدىڭ باسقارۋ جۇرگىزۋىمىزگە كومەكتەستى، قازىر تاپسىرىس كەلمەۋدەن الاڭدامايمىز، قايتا تاپسىرىستى ورىنداي الماي قالۋدان الاڭدايمىز" دەدى.

بۇل قول ۇستاسا كەدەيلىكپەن شەشۋشى شايقاس جۇرگىزۋدەگى پارمەندى كۇش - قۋات ـــ شينجياڭ جانە شىعىس بولىكتەگى، ورتا بولىكتەگى كاسىپورىندار بىرتە - بىرتە تاماشا ىقپالداستىق قالىپتاستىرۋدا. بيىلعى العاشقى جارتى جىلدا شينجياڭ شىعىس بولىك تەڭىز جاعالاۋىنداعى دامىعان رايونداردىڭ كاسىپ اۋىستىرۋىن بىرىقتىلىقپەن ۇستىنە الىپ، رايون سىرتىنداعى ساۋداگەر شاقىرىپ، قارجى ەنگىزۋ نىساناننان 2367سىن تياناقتاندىرىپ، رايون سىرتىنداعى تياناقتاندىرىلعان قارجىدان 120 ميلليارد 747 ميلليون يۋان ەنگىزدى، مۇنىڭ ىشىندە باسقا ولكەلەردەن تياناقتاندىرىلعان قارجى 94%تى ۇستايدى.

كاسىپورىن بار، كاسىپ بار، بەكەم بار، تەبىن بار.

ٴار ۇلت بۇقاراسى ٴبىر نيەتپەن كۇش بىرىكتىرىپ، نىسانانى كوزدەپ ٴۇرتىس اتويلاعاندا، وڭتۇستىك شينجياڭ دالاسى، ٴسوز جوق، كەدەيلىك شىڭگەلىن تۇبەگەيلى جەڭىپ، اناعۇرلىم باقىتتى دا تاماشا مەكەندى قۇرا الادى.

(قاتىناسقان تىلشىلەر باي جيالي، حى جۇن، ساۋ جىحىڭ، لي جىحاۋ، سۇن جى)

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 9 - ايدىڭ 12 - كۇنى ۇرىمجىدەن بەرگەن حابارى)